

ملاحظات زیست محیطی در طراحی و احداث مزارع پرورش ماهیان سرد آبی استان لرستان اسماعیل صادقی نژاد ماسوله ، حمید رضا علیزاده ثابت

پژوهشکده آبرزی پروری کشور آبهای داخلی، بندر انزلی، صپ. ۶۶، مرکز تحقیقات ماهیان سرد آبی کشور، تنکابن

پست الکترونیکی مسئول مقاله: sadeghim_e@yahoo.com

استان لرستان با داشتن ۲۸ هزار کیلومتر مربع وسعت، ۳۰۷۳ دهنه چشمه، ۳۹۷۸ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق، ۱۵۲۷ رشته قنات و ۱۲۰۰ کیلومتر مسیر رودخانه های دایمی و با برخورداری از ۵۵۰ میلی متر بارندگی در سال، منابع منحصربفردی جهت توسعه شیلات رادر خود جای داده است. این استان در دو حوضه آبریز دز و کرخه قرار گرفته که هر کدام حدود ۵۰ درصد مساحت استان را پوشش می دهند. در این حوضه های آبریز رودخانه های مهمی از جمله تیره، ماربره، سزار، گهر رود، بختیاری، کشکان، کهمان، کاکارضا، چولهول، سیمره و زال جاری بوده که خود از چشمه ها و سراب های متعددی بوجود آمده اند. پتانسیل های آبرزی پروری این منابع آبی طی دو دهه اخیر سبب شده است در اکثر این چشمه ها و سراب ها و نیز سرشاخه رودخانه هایی همچون گهر رود، دورود، مورت زرین الیگودرز، کهمان الشتر، دره تخت ازنا، گلرود بروجرود، رباط نمکی خرم آباد و... مجتمع های تکثیر و پرورش و یا مزارع پرورش ماهی قزل آلائی رنگین کمان احداث گردد. در این مجتمع ها و مزارع انفرادی به دلیل عدم طراحی مناسب و یا نقص در اجرای نقشه های طراحی شده، در خروجی مزارع هیچگونه تدبیری جهت بی خطر سازی و تصفیه آبهای خروجی و نصب سپتیک اندیشیده نشده و جهت جلوگیری از فرار ماهیان پرورشی غیربومی به رودخانه هیچگونه اقدامی صورت نگرفته است. نمونه برداری های دوره ای و مشاهدات و بررسی های انجام شده از خروجی این مزارع به وضوح نمایانگر فرار ماهیان پرورشی به رودخانه بوده و همچنین در فصل تکثیر به دلیل استفاده از مواد شیمیایی ممنوعه آب خروجی کاملاً به رنگ های غیر طبیعی مشاهده گردیده است. فرار ماهیان قزل آلائی رنگین کمان و نیز ورود مواد شیمیایی مضر به رودخانه هایی که محل های تخمیزی طبیعی ماهیان بومی است، سبب تشدید مشکلات زیست محیطی و تغییر در تنوع زیستی ماهیان گردیده است.

کلمات کلیدی: ماهیان بومی - قزل آلائی رنگین کمان - آبرزی پروری - رودخانه - محیط زیست - لرستان - ایران